lijk voor heel wat menschen op het platteland. Het blijkt dan ook nu reeds, dat de Leerplichtwet weer een reuzenstap gedaan heeft in de richting van haar ompopularitelt.

Nog altijd is het duidelijk, dat wij hier te doen hebben met een onnederlandsche wet. Maar nauwelijks heeft ze indertijd de meerderheid in onze volksvertegenwoordiging kunnen halen. Sinds heeft ons volk er zich bij neergelegd, de knellende banden zijn door een vrij soepele toepassing hier en daar minder sterk gevoeld en de voorstanders juichten en zeiden: „Zie je wel, dat zoo'n wet toch goed werkt, het schoolverzuim is veel minder".

Nu willen nog altijd de tegenstanders van dezen wettelijken leerplicht niet aangemerkt worden, als zouden zij er geen heil in zien, dat de kinderen flink wat leeren. Integendeel, tegen verwaarloozing van de belangen der kinderen in dezen zijn ze altijd met kracht opgekomen. Maar zij willen de verzorging van die belangen niet uit handen van de ouders nemen en die leggen voor rekening van de Overheid. Daardoor zou in de harten der ouders het besef uitslijten, dat zij verantwoordelijk zijn voor de opvoeding en het onderwijs der kinderen. Aan de Overheid de taak te waken tegen verwaarloozing.

We krijgen nu evenwel langzamerhand den toestand, dat het al den schijn heeft, alsof de ouders al hun best doen, om de kinderen maar zou gauw mogelijk van de school te krijgen. 't Is, alsof zij er heelemaal niet op gesteld zijn, dat de kinderen flink wat leeren. En daar heeft nu dat verkapte achtste leerjaar heel wat schuld aan. Ik zeg nog even, dat er geen bezwaar is, dat een kind acht jaar school gaat, maar dat moet staan aan de vrije beoordeeling van de ouders. Die kennen alleen de toestanden van het gezin. Dat achtste leerjaar mag geen straf op de armoede worden.

Een gewichtig bezwaar vind ik ook altijd, dat de leerplicht zoo gemakkelijk een weg wordt, die ouders en onderwijzers van elkander drijft. De meester is voor de ouders de uitvoerder van de leerplichtwet en niet altijd weten ze zaken en personen te scheiden. De meester kon het volgens sommiger oordeel wel eens een beetje minder precies nemen. En ze komen met verhalen van scholen waar zoo'n enkele dag verzuim niet zoo nauw wordt genomen. Heel veel aanleiding ligt hier voor verwijdering tusschen menschen, die zoo dicht mogelijk bij elkander moeten staan in de opvoeding der kinderen.

Ook voor menige school is het bijzonder lastig, dat er nog een achtste klas bij komt. 't Brengt misschien aan sommige scholen een leerkracht meer en geeft dan aanleiding tot een betere verdeeling van de klassen over het personeel, maar men denke zich ook even de moeilijkheid in van de scholen, waar nu niet alleen een zevende, maar ook een achtste klas bij komt. Een twee-mansschool bijvoorbeeld. Daar heeft de juffrouw vier klassen of misschien drie, het hoofd ook vier of eventueel vijf klassen.

En eindelijk, en daar wil ik nog graag even de aandacht van de ouders op vestigen, hoe groot is het bezwaar, wanneer de kinderen met een onwillig hart naar school komen. Ze moesten eigenlijk mee aan het werk, wilden ook veel liever thuis blijven, maar de wet dwingt. Gemakkelijk ontstaat er nu een verkeerde verhouding tusschen meester en leerling. De ouders vatten goed, dat de meester hier in een moeilijke positie staat. Die kan het ook niet helpen en daarom zullen ze, ook al is de teleurstelling, zelfs de schade groot, zorgen, dat de kinderen niet tegen de school in verzet komen, maar dat ze nu reeds leeren, dat wij aan de wet ons hebben te onderwerpen, ook al lijkt ze ons minder redelijk.

En intusschen houden we onder ons het besef levendig, dat in weerwil van alle wettelijke bepalingen, die het anders zouden doen vermoeden, voor ons de ouders blijven de verantwoordelijke opvoeders. Die taak kan de Overheid niet overnemen. Ze mag alleen opkomen voor wat in zijn rechten gekrenkt, in zijn belangen verwaarloosd wordt.

Gr. G. METMA.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Persstemmen.

Konferentie van Calviniste in Zuid-Afrika.

Die ondergetekendes wens hierby 'n dringende beroep te doen op almal in ons land wat Kalvinisties dink en voel en wil, om op te kom na 'n Konferensie van Kalviniste in S. Afrika, wat D.V. sal plaatsvind in Bloemfontein op 3 en 4 Julie 1929, onder Voorsitterskap van SEd. E. R. Grobler, oud-Administrateur van die Oranje Vry Staat. Met hierdie Konferensie word beoog die organisasie van S. Afrikaanse Kalviniste vir 'n eenheidsaksie in maatskaplike en staatkundige sake, en ook vir aansluiting by die internasionale Kalvinisme wat vanuit Holland, Engeland en Noord Amerika op die oomblik gekonsolideer word.

U word uitgenooi om gesamelik te kom bespreek die wording, verwording, moontlike hervorming en toekomstige organisasie van ons S. Afrikaanse Kalvinisme veral op die gebied van onderwys, staatsbestuur en maatskaplike lewe. Die ondergetekendes, wat optree als Reelingskomite vir die voorgestelde Konferensie, gaan hierby uit van die oortuiging dat die Kalvinisme die wortel en kragsbron is van ons geestelike en maatskaplike volksbestaan: en dat hierdie beginselstelsel die gewenste besieling en rigting kan lewer, nie alleen vir ons toekomstige ontwikkeling in die godsdiens nie, maar ook in die maatskaplike-staatkundige lewe, veral wat betref konstitusionele vraagstukke, onderwys en maatskaplike moraal.

Daarom vervul dit ons met die diepste bekommernis om noodgedronge te erken en openlik te verklaar dat ons huislike en openbare lewe teenswoordig onheilspellende tekens toon van versanding in die woestyn van materialisme en opportunisme, sodat dit 'n lewensbelang word vir ons volk om 'n dam op te werp en sy lewensstroom weer terug te keer in die Kalvinistiese bedding, waarin dit aangegroei het tot krag in die verlede en alleen veilig gelei kan word in die toekoms.

Kalviniste, kom aan; daar is gevaar, daar is werk, maar daar is ook hoop vir die toekoms! 'n Kerngesonde verlede, 'n skone tradiesie roep om handhawing en ontwikkeling. Laat ons nie ontrou bevind word nie aan so 'n heerlike toekomsideaal nie. Belangstellendes word vriendlik versoek om in verbinding te tree met die Sekretaris, mnr. L. J. du Plessis, Potchefstroom, Kerkrade en ander simpatieke liggame word besonderlik gevra om hulself te laat verteenwoordig deur afvaardiging van een of twee lede.

W.g. E. R. Grobler, (min.) P. Grobler, ds P. Boshoff, (prof.) J. A du Plessis, ds J. Kestell, (dr) J. du Toit, (dr) G. Besselaar, (dr) N. v. d. Merwe, (dr) H. v. Broekhuizen, (ds) W. Poen, (ds) D. Postma, (mnr) H. Otto, (prof.) J. v. Rooy, ds H. Theron, (dr) H. de Wet, (dr) H. Lamprecht, (dr) J. Greyvenstein, L. Geldenhuis, R. A. Gregorowski, (dr) E. v. Rooyen, (ds) C. du Toit, (ds) J. Eybers, (dr) D. G. Malan, J. Rabie, (dr) D. Erasmus, (dr) H. Fourie, (ds) F. S. Malan, (dr) E. Greyling, (ds) C. Kies, J. van Rensburg L. V., (ds) J. v. d. Spuy, (ds) P. Pienaar, (ds) L. Vorster, L. J. du Plessis.

Het bovenstaande werd ons toegezonden door Ds Postma van Burgersdorp.

Hartelijk verheugen we ons over de aktie in Zuid-Afrika ontwikkeld.

De zaak wordt daar flink aangepakt.

Een spoorslag ook voor andere landen om dit voorbeeld te volgen.

Gelukkig kan gemeld, dat men ook in Nederland niet stilzit.

In den brief, die dit stuk vergezelde, schreef Ds Postma ons, dat zijn vrouw ongesteld was.

Inmiddels bracht de telegraaf ons de droeve tijding, dat zij overleden is.

Voor onzen broeder wel een zware slag.

De Heere sterke hem en zijn talrijk kroost.

Verkiezingsgebed in den Senaat van Wisconsin.

Naast de bewijzen van afval, die telkens uit Amerika worden gemeld, hoort men toch ook van een godsdienstzin in het publieke leven, welke men in het oude Europa niet aantreft.

In „De Nederlander" kwam onlangs de volgende leader voor:

In een Amerikaansch blad vonden wij het volgende gebed, dat uitgesproken werd bij de opening van den Senaat van den Staat Wisconsin, een van de Staten van de Amerikaansche Unie. Het bevat een en ander waaraan wij, inzonderheid in deze maanden voor de verkiezingen, ook wel eenige behoefte konden hebben.

Het gebed luidt aldus:

„Almachtige God, aan Wien alle overheden en machten onderworpen zijn, help ons bij de opening van deze onze wetgevende vergadering, diep doordrongen te zijn van de heiligheid onzer staatkundige roeping.

Bewaar ons voor de zonden, die ons lichtelijk omringen, als partij- of groepsbelangen op den regeeringszetel aandrang pogen uit te oefenen.

Bewaar ons ervoor aan de volgende verkiezingen een te groote plaats te geven in onze gedachten, laat ons die liever geven aan het volgende geslacht.

Bewaar ons ervoor ons te doen leiden door persoonlijke overwegingen in plaats van door beginselen.

Bewaar ons ervoor meer te letten op de kans van het verkrijgen eener meerderheid, dan op de innerlijke waarde van elken te nemen maatregel.

Bewaar ons ervoor in het vuur van het debat, meer erop uit te zijn dingen te zeggen die inslaan, dan dingen die waar zijn.

Bewaar ons ervoor ons meer te laten leiden door leuzen dan door feiten.

Bewaar ons ervoor onze partij te maken tot doel, inplaats van tot middel, om tot het doel te geraken.

Wij vragen niet alleen om bewaring in al dergelijke verzoekingen, die ons in deze wetgevende vergadering zullen omringen; wij vragen ook om een steeds scherper inzicht in de beteekenis van het gezag, opdat wij steeds beter vertegenwoordigers mogen zijn van de mannen en vrouwen, die ons op deze zetels gebracht hebben.

Help ons goed voor oogen te houden, dat het geslacht, dat nog niet geboren is, reeds deel uitmaakt van ons kiezerscorps, al komen zijne namen nog niet op de lijsten voor.

Laat ons meer eerbied hebben voor de waarheid dan voor het verleden. Help ons onze partij te maken tot onze dienares en ons niet door haar te laten regeeren.

Laat ons verstaan, dat winst bij verkiezingen ons niets baat, als wij aan innerlijke kracht verliezen.

Help ons, ons even onafhankelijk te houden van de dwingelandij van meerderheden, als van de bedilzucht van minderheden, wanneer wij in haar streven geen waarheid vinden.

Laat onze beweegredenen door oprechtheid bezield worden, en ons streven op wetenschappelijk inzicht berusten.

Help ons onze medemenschen te dienen zonder vleierij, en in ons volk te blijven gelooven, zonder ons voor zijne afgoden neder te buigen!"

„De Nederlander" schrijft boven dit stukske: nuttig tot leering.

Terecht.

Ons tot beschaming.

HEPP.

PERSSCHOUW.

Ervarings-prediking of niet?

Ik citeerde hier, wat ds C. Lindeboom schreef over de preek-methode van de redactie der preekenserie, die onder leiding van de H.H. Buskes en Smelik (E. L.) verschijnt. Ik reken me verplicht, nu ook over te nemen, wat ds Buskes daartegen inbracht aan het adres van ds Lindeboom in Noord-Hollandsch Kerkblad. Ds Buskes dan schrijft:

Oosterend, 4 Mei '29.

Hooggeachte Redactie,

Naar aanleiding van Ds Lindeboom's „Steeds meer verschil" zou ik graag het volgende onder de aandacht van uw lezers willen brengen.

Indien Ds Smelik en ik inderdaad bedoelden, wat Ds Lindeboom zegt, dat wij bedoelen, zou Ds Lindeboom recht hebben, om van „steeds meer verschil" te spreken.

Ds Lindeboom heeft ons echter verkeerd begrepen.

Hij beroept zich op wat wij in den prospectus zeggen: „Wij willen geven bezielde getuigenissen, van wat zich aan ons als zekerheid openbaarde" en concludeert, dat wij dus prediken wat wij ervaren hebben. Dat is echter in 't geheel niet onze bedoeling.

Wij willen alleen en uitsluitend het Woord van God prediken. Alleen dat Woord van God toch heeft zich aan ons als zekerheid geopenbaard. Een andere zekerheid ken ik niet. En dus ben ik het voor de volle honderd procent en van harte eens met wat Ds Lindeboom over het karakter der prediking zegt. Bron van de prediking mag nooit en in geen enkel opzicht de ervaring zijn. De stof van onze preeken mag nooit aan het religieuse leven van prediker en gemeente worden genomen. De prediking moet enkel zijn bediening van het Woord Gods, verklaring en toepassing van de Heilige Schrift. Daarom stem ik ook geheel in met wat Ds Lindeboom zegt over ervaringsprediking.

Wij spreken in ons prospectus ook over de belijdenis van Jezus Christus als den Zoon van God, naar de Schriften.

Tusschen de oude Geref. Kerken en die van het H. V. is er verschil. Maar het verschil is niet, dat de kerken van het H. V. een prediking zouden willen, die de ervaring tot uitgangspunt en inhoud heeft. Integendeel: ook de kerken van het H. V. willen niet anders dan een prediking, die bediening van het Woord Gods is. Al onze ervaringen hebben wij aan dat Woord te toetsen.

Waarom is het noodig, de verschillen grooter te doen voorkomen, dan zij inderdaad zijn?

Soms krijg ik den indruk, dat mijn collega's in de oude Geref. Kerken het betreuren, dat wij Gereformeerd blijven en daarom iedere gelegenheid gretig aangrijpen, om te demonstreeren, dat het verschil steeds grooter wordt.

'k Hoop van harte, dat deze indruk er naast is. Dat zal inderdaad het geval zijn, wanneer Ds Lindeboom er zich over verheugt, zich ditmaal vergist te hebben.

Hoogachtend,

Uw dw. dr. J. J. BUSKES Jr.

Hierop antwoordt ds Lindeboom als volgt:

Met dankbaarheid en blijdschap nemen we nota van die betuiging.

Alleen staan we nog voor de vraag, hoe het komt, dat wij de redactie verkeerd hebben begrepen. Ds Buskes verwerpt duidelijk en onomwonden, wat wij in den prospectus meenden te moeten lezen. Er is dus geen twijfel aan, of de redactie heeft het goed bedoeld.

Maar — heeft zij het ook goed gezegd? Of heeft zij het zichzelve te wijten, dat hare bedoeling moest worden misverstaan?

Van het Woord van God als de eenige bron voor de prediking spreekt de prospectus niet. Wel wordt aan het slot gezegd, dat in deze serie ook predikers uit andere kerkformatie aan het woord zullen komen, „die met ons Jezus Christus belijden als den Zone Gods, den Verlosser en den Heiland der wereld, naar de Schriften". Maar Ds Buskes weet toch wel, dat tal van ethischen deze uitdrukking gaarne zullen onderschrijven?

Omdat de redactie in den passus, die over den inhoud der prediking handelt, het Woord Gods of de H. Schrift niet noemt, doch de te geven preeken omschrijft als „bezielde getuigenissen van wat zich aan ons als zekerheid openbaarde", moest toch wel de — nu gelukkig onjuist gebleken — indruk worden gevestigd, dat ervaringsprediking werd bedoeld.

't Ging immers om de motiveering der uitgave van een nieuwe preekenserie? De redactie begint haar prospectus met te zeggen, dat van vele preeken te maken geen einde is, en dat haar daarom bijna de lust zou vergaan, met een nieuwe preeken-serie aan te vangen. Het is toch heel begrijpelijk, dat we, na zulk een inleiding, met bizondere belangstelling gaan kennis nemen van wat, ondanks het genoemde bezwaar, tot de uitgave drong?

En als we dan lezen, dat de nieuwe preeken „bezielde getuigenissen" zullen zijn „van wat zich aan ons als zekerheid openbaarde", dan zal toch Ds Buskes bij eenig nadenken wel kunnen begrijpen, dat een dergelijke omschrijving misverstand moest wekken.

Wij kunnen het niet anders inzien, of de fout ligt bij de redactie. Zij heeft zich onduidelijk uitgedrukt.

Ds Buskes zegt: „Wij willen alleen en uitsluitend het Woord van God prediken. Alleen dat Woord van God heeft zich aan ons als zekerheid geopenbaard. Een andere zekerheid ken ik niet". Had de prospectus een dergelijke verklaring gebracht, alle misverstand ware uitgesloten geweest.